

_____ hokimligi
maktabgacha va maktab ta'limi
boshqarmasi

_____ maktabgacha va
maktab ta'limi bo'limi tasarrufidagi
___-umumiy o'rta ta'lim maktabi
to'garak rahbari

_____ning
20__-20__-o'quv yili uchun

“QUYONCHILIK”

**TO'GARAK
HUJJATLARI**

To'garak a'zolari haqida ma'lumot

№	Familiya ismi va sharifi	Tug'ilgan sanasi	Sinfi	Manzili (to'liq)	Ota-onasi (Ismi sharifi)	Telefon (uy yoki mobil)	Izoh
1.							
2.							
3.							
4.							
5.							
6.							
7.							
8.							
9.							
10.							
11.							
12.							
13.							
14.							
15.							

16.							
17.							
18.							
19.							
20.							
21.							
22.							
23.							
24.							
25.							
26.							
27.							
28.							
29.							
30.							

O'tkazilgan xona _____

Maktabdan kasb va tilni bilib chiqqan bola jamiyatimizning katta yutug‘i, bilmagani muammo.

Shavkat Mirziyoyev.

“TASDIQLAYMAN”

MMIBDO‘ _____

**20__-20__-o‘quv yili uchun tuzilgan “Quyunchilik” nomli to‘garaginging
ISH REJASI**

No	Yillik ish reja mavzulari	Soat	Sana	Izoh
1.	Kirish	1		
2.	Quyion zotlari	1		
3.	Quyiondan olinadigan mahsulotlar	1		
4.	Quyionlarning biologik xususiyatlari	1		
5.	Yosh quyionchalarni onasidan ajratish usullari	1		
6.	Quyionlarni parvarish qilish texnologiyasi	1		
7.	Quyionchilikning ahamiyati.	1		
8.	Quyionning xususiyatlari.	1		
9.	Uy quyioni	1		
10.	Quyionlarni o‘stirish va parvarish qilish	1		
11.	Quyionlarni serpushtligi va jinsiy xususiyatlari	1		
12.	Quyionlarni boqishni kalendar rejasi	1		
13.	Quyionlarning ko‘payishi	1		
14.	Quyionlarni kataklarda saqlash usullari	1		
15.	Quyion kataklarining turlari va ularning tasnifi	1		
16.	Quyion go‘shiti.	1		
17.	Qo‘yon mo‘ynasi.	1		
18.	Qo‘yon momig‘i.	1		
19.	Quyion ozuqalari	1		
20.	Hayvon mahsulotlaridan tayyorlanadigan ozuqalar.	1		
21.	Akseleratsion quyionchilik texnologiyasi	1		
22.	Quyionlarni sovuq urishi.	1		
23.	Quyionlarni quyosh urishi.	1		
24.	Quyionlarda chechak kasalligi	1		
25.	Quyionlarda pasterellyoz kasalligi	1		
26.	Quyionlarda paratif kasalligi	1		
27.	Invazion kasalliklari.	1		
28.	Quyionlarda uchraydigan qo‘tir kasalligi	1		
29.	Quyionlarda kasalliklarni oldini olish usullari	1		
30.	Aholi xonadonlarida quyion boqish va parvarishlash	1		
31.	Velikan quyion boqish va ko‘paytirish	1		
32.	Flandr zoti va sovet shinshillasi zoti quyionini boqish hamda ko‘paytirish	1		
33.	Nemis qo‘chqori zoti va Gigant angora zoti	1		
34.	Quyionlarni ko‘paytirish	1		

Mavzu: Kirish

Mashg‘ulotning maqsadi:

Ta‘limiy maqsad: to‘garak a‘zolari faolligi va mustaqilligini oshirish, mutaxassis kadrlarni tayyotlash, ta‘lim va bilim berish tizimi, hayotimizda, jamiyatimizda bo‘layotgan islohot, yangilanish jaryonlari haqida tushuncha berish, kasb-hunarga yo‘naltirish, mehnatni tashkil etishga ijodiy yondashish tuyg‘usini tarbiyalash, ta‘lim berishning jamoa shakllarini asta-sekin mustaqil, yakka tartibda ishlashga o‘tqazish, o‘zlariga yuklatilgan topshiriqlarni mustaqil va mas‘uliyatni his qilgan holda amalga oshirish.

Tarbiyaviy maqsad: ishlab chiqarish amaliyoti jarayonida amalga oshiriluvchi ijtimoiy-kasbiy moslashuv, tanlangan kasbni o‘rganish jarayonida burch, mas‘uliyat, kasbiy or-nomus hislarini o‘quvchilarda shakllantirish, o‘quvchilarni mehnatsevarlikka o‘rgatish, turmushdagi ehtiyojlar va ulardan foydalanish, quyonchilik soxasida yuqori bilimli bo‘lishi, mahorat va malaka orttirishni, ish o‘rnini tashkil qilish qonun qoidalarini tushuntirish.

Rivojlantiruvchi maqsad: O‘zbekiston Respublikasida olib borilayotgan islohatlar, mamlakatni ijtimoiy-iqtisodiy rivojlantirishning ustivor yo‘nalishlariga muvofiq to‘garak a‘zolarini sifatli o‘qitish va tarbiyalash, mustaqil fikrlashga qodir bo‘lgan, hozirgi zamon bozor sharoitlarida ishni izchil tashkil eta oladigan, yuqori malakali raqobatbardosh kadrlarni tayyorlash.

Mashg‘ulot turi: yangi bilim beruvchi, bilimlarni mustahkamlovchi.

Mashg‘ulot uslubi: tushuntirish, suxbat, tezkor savol – javob, amaliy mustaqil ishlar bajarish, munozara, muammoli topshiriq, ko‘rgazmali va boshqalar.

Mashg‘ulot metodi: guruhlarda ishlash, “kim epchil-u, kim chaqon”, “ko‘rsam tezroq o‘rganaman”, “muammo va yechim” shu kabi metodlar.

Mashg‘ulot jihozi: mavzuga oid rasm, ko‘rgazmalar va tarqatma materiallar, o‘quv qurollari, elektron materiallar.

Mashg‘ulotning borishi:

I. Tashkiliy qism: a) Salomlashish. b) Davomatni aniqlash.

II. Uyga vazifani so‘rash: a) Savol – javob o‘tqazish. b) Topshiriqlarni tekshirish.

III. Yangi mavzu bayoni:

Respublikamiz aholisini oziq-ovqat maxdulotlari bilan ta‘minlash hozirgi kunning dolzarb vazifalaridan biri xisoblanadi.

Chorvachilikda go‘sht, tuxum, baliq mahsulotlari bilan bir qatorda quyon go‘shti etishtirish alohida ahamiyatga ega. Quyonning tanasi kichik bo‘lsada, beradigan maxsuloti inson uchun juda foydali. Quyon go‘shti sog‘liq uchun foydali bo‘lib, boshqa go‘shtlardan ta‘mi va parxezbop xususiyatlari bilan ajralib turadi. Yangi muzlatilgan quyon go‘shti barcha mavsumlarda foydalanish imkonini beradi.

Dunyoda sanoat usulida quyon boqish keng tadbiiq etilgan bo‘lib, maxsus kataklarda, yopiq binolarda maqbul mikroikdim sharoiti ta‘minlangan holda to‘liq ratsion asosida belgilangan ozuqa bilan boqiladi.

Quyon go‘shtining biologik xususiyati, yumshoqligi hamda yog‘ va xolesterin moddasining kamligini hisobga olib, aholini barcha qatlamiga shuningdek turli kasalliklarga chalingan (allergiya, gipertoniya, oshtsozon-ichaq me‘da, o‘t pufaq jigar kasallik)lariga chalinganlarga uni iste‘mol qilish tavsiya etiladi.

Shuningdek quyon go‘shti kishi organizmida oshqozon shiralari ta‘sirida tez hazm bo‘ladi. U og‘ir, jismoniy mehnat bilan shug‘ullanuvchilar, uchuvchi, gavvos, sportchi, zararli ishlab chiqarishda ishlovchilar, ifloslangan xududlarda yashovchi aholi uchun ham foydalidir. Quyon go‘shti, ayniqsa, to‘laqonli oqsil moddasiga ehtiyoji bulgan shaxslar - maktabgacha yoshdagi bolalar, o‘smirlar, emizikli ayollar, keksalar uchun ham juda foydalidir. Inson hayoti davomida iste‘mol qiladigan ozuqalar tarkibidagi to‘yingan yog‘larni kamaytirish xususiyatiga ega. Quyon yog‘i jarohatlarni davolashda, qichima va allergiyaga qarshi vosita sifatida qo‘llaniladi. Undan parдоз va davolovchi dori-darmonlar ham tayyorlanadi.

IV. Mashg‘ulotni yakunlash: to‘garak a‘zolarini yutuq va kamchilliklarini muxokama qilish, rag‘batlantirish.

V. Uyga vazifani e‘lon qilish: yangi mavzuni to‘liq takrorlash va yangi mavzu yuzasidan bilimlarini mustaxkamlab kelish.

Sana: “ ___ ” _____ 20__-yil. Sinflar: _____ To‘garak rahbari: _____

Mavzu: Quyon zotlari

Mashg‘ulotning maqsadi:

Ta‘limiy maqsad: to‘garak a‘zolari faolligi va mustaqilligini oshirish, mutaxassis kadrlarni tayyotlash, ta‘lim va bilim berish tizimi, hayotimizda, jamiyatimizda bo‘layotgan islohot, yangilanish jaryonlari haqida tushuncha berish, kasb-hunarga yo‘naltirish, mehnatni tashkil etishga ijodiy yondashish tuyg‘usini tarbiyalash, ta‘lim berishning jamoa shakllarini asta-sekin mustaqil, yakka tartibda ishlashga o‘tqazish, o‘zlariga yuklatilgan topshiriqlarni mustaqil va mas‘uliyatni his qilgan holda amalga oshirish.

Tarbiyaviy maqsad: ishlab chiqarish amaliyoti jarayonida amalga oshiriluvchi ijtimoiy-kasbiy moslashuv, tanlangan kasbni o‘rganish jarayonida burch, mas‘uliyat, kasbiy or-nomus hislarini o‘quvchilarda shakllantirish, o‘quvchilarni mehnatsevarlikka o‘rgatish, turmushdagi ehtiyojlar va ulardan foydalanish, quyunchilik soxasida yuqori bilimli bo‘lishi, mahorat va malaka orttirishni, ish o‘rnini tashkil qilish qonun qoidalarini tushuntirish.

Rivojlantiruvchi maqsad: O‘zbekiston Respublikasida olib borilayotgan islohatlar, mamlakatni ijtimoiy-iqtisodiy rivojlantirishning ustivor yo‘nalishlariga muvofiq to‘garak a‘zolarini sifatli o‘qitish va tarbiyalash, mustaqil fikrlashga qodir bo‘lgan, hozirgi zamon bozor sharoitlarida ishni izchil tashkil eta oladigan, yuqori malakali raqobatbardosh kadrlarni tayyorlash.

Mashg‘ulot turi: yangi bilim beruvchi, bilimlarni mustahkamlovchi.

Mashg‘ulot uslubi: tushuntirish, suxbat, tezkor savol – javob, amaliy mustaqil ishlar bajarish, munozara, muammoli topshiriq, ko‘rgazmali va boshqalar.

Mashg‘ulot metodi: guruhlarda ishlash, “kim epchil-u, kim chaqqon”, “ko‘rsam tezroq o‘rganaman”, “muammo va yechim” shu kabi metodlar.

Mashg‘ulot jihozi: mavzuga oid rasm, ko‘rgazmalar va tarqatma materiallar, o‘quv qurollari, elektron materiallar.

Mashg‘ulotning borishi:

I. Tashkiliy qism: a) Salomlashish. b) Davomatni aniqlash.

II. Uyga vazifani so‘rash: a) Savol – javob o‘tqazish. b) Topshiriqlarni tekshirish.

III. Yangi mavzu bayoni:

Quyonlarning 50 dan ortiq zotlari tanlash va saralash asosida keltirib chiqarilgan bo‘lib, mahsuldorligiga ko‘ra go‘sht, mo‘yna hamda tivit beradigan zotlari mavjud. Go‘sht, mo‘yna yo‘nalishidagi zotlarga Shinshella, Yangi Zellandiya oqi, Kaliforniya, Oq velikan, Kulrang velikan va boshqalari kiradi. Tivit beradigan quyon zotlariga Oq momiq, Angor, Kirov zotlari va boshqalar shular jumlasiga kiradi.

Naslchilik quyonlar nasldan naslga o‘tish, tez kilogramm olish va sifatli mo‘ynali terilarni olish imkoniyatiga ega. Bugungi kunda mavjud bo‘lgan quyonlarning zotlari shartli ravishda go‘sht, mo‘yna yoki mo‘ynali va dekorativ qismlarga bo‘linadi.

Uyda quyonlarning vazni bo‘yicha quyidagilar bo‘lishi mumkin:

katta, katta yoshli erkakning vazni 6 kg dan oshadi;

o‘rtacha, bunday hayvonlarning vazni asosan 3 dan 6 kg gacha;

kichkina, bu 2 dan 3 kg gacha bo‘lgan hayvonlar;

mitti baliq, vazni 1 dan 2 kg gacha.

Quyonglar palto uzunligi va sifati, rangi, o‘sish sur‘ati va axlatdagi quyonglar soniga qarab farq qiladi. Quyong zotlarining tavsiflari, naslchilik xususiyatlarining eng yaxshi vakillarining fotosuratlari bilan tanishib chiqqandan so‘ng, siz mavjud tanlov haqida tasavvurga ega bo‘lishingiz va o‘zingizning aralashganingiz uchun eng yaxshi hayvonlarni topishingiz mumkin.

IV. Mashg‘ulotni yakunlash: to‘garak a‘zolarini yutuq va kamchiliklarini muxokama qilish, rag‘batlantirish.

V. Uyga vazifani e‘lon qilish: yangi mavzuni to‘liq takrorlash va yangi mavzu yuzasidan bilimlarini mustaxkamlab kelish.

Sana: “ ” _____ 20__-yil. Sinflar: _____ To‘garak rahbari: _____

Mavzu: Quyondan olinadigan mahsulotlar

Mashg‘ulotning maqsadi:

Ta‘limiy maqsad: to‘garak a‘zolari faolligi va mustaqilligini oshirish, mutaxassis kadrlarni tayyotlash, ta‘lim va bilim berish tizimi, hayotimizda, jamiyatimizda bo‘layotgan islohot, yangilanish jaryonlari haqida tushuncha berish, kasb-hunarga yo‘naltirish, mehnatni tashkil etishga ijodiy yondashish tuyg‘usini tarbiyalash, ta‘lim berishning jamoa shakllarini asta-sekin mustaqil, yakka tartibda ishlashga o‘tqazish, o‘zlariga yuklatilgan topshiriqlarni mustaqil va mas‘uliyatni his qilgan holda amalga oshirish.

Tarbiyaviy maqsad: ishlab chiqarish amaliyoti jarayonida amalga oshiriluvchi ijtimoiy-kasbiy moslashuv, tanlangan kasbni o‘rganish jarayonida burch, mas‘uliyat, kasbiy or-nomus hislarini o‘quvchilarda shakllantirish, o‘quvchilarni mehnatsevarlikka o‘rgatish, turmushdagi ehtiyojlar va ulardan foydalanish, quyonchilik soxasida yuqori bilimli bo‘lishi, mahorat va malaka orttirishni, ish o‘rnini tashkil qilish qonun qoidalarini tushuntirish.

Rivojlantiruvchi maqsad: O‘zbekiston Respublikasida olib borilayotgan islohatlar, mamlakatni ijtimoiy-iqtisodiy rivojlantirishning ustivor yo‘nalishlariga muvofiq to‘garak a‘zolarini sifatli o‘qitish va tarbiyalash, mustaqil fikrlashga qodir bo‘lgan, hozirgi zamon bozor sharoitlarida ishni izchil tashkil eta oladigan, yuqori malakali raqobatbardosh kadrlarni tayyorlash.

Mashg‘ulot turi: yangi bilim beruvchi, bilimlarni mustahkamlovchi.

Mashg‘ulot uslubi: tushuntirish, suxbat, tezkor savol – javob, amaliy mustaqil ishlar bajarish, munozara, muammoli topshiriq, ko‘rgazmali va boshqalar.

Mashg‘ulot metodi: guruhlarda ishlash, “kim epchil-u, kim chaqqon”, “ko‘rsam tezroq o‘rganaman”, “muammo va yechim” shu kabi metodlar.

Mashg‘ulot jihozi: mavzuga oid rasm, ko‘rgazmalar va tarqatma materiallar, o‘quv qurollari, elektron materiallar.

Mashg‘ulotning borishi:

I. Tashkiliy qism: a) Salomlashish. b) Davomatni aniqlash.

II. Uyga vazifani so‘rash: a) Savol – javob o‘tqazish. b) Topshiriqlarni tekshirish.

III. Yangi mavzu bayoni:

Quyondan parhez go‘sh, har xil mo‘ynalar, charm-terisi, sifatli mayin tivit, har xil konserva mahsulotlari, turli fermentlar, tug‘ilgan bolalarini 2 kunlikkacha biolaboratoriyalarga topshirib har xil vaksinalartayyorlash, quloq kaft (so‘yishdagi) chiqimlaridan oliy navli elim, qushxona chiqitlaridan go‘sh-suyak uni, hamda go‘ng organik o‘g‘it va boshqa narsalar etishtirish mumkin.

Quyonlarni so‘yishdan oldin tullash darajasini, semizlik holatini birma-bir qo‘l bilan silab ko‘rish ma‘qul. Chunki ularda tullash boshqa hayvonlardan farqli holda ko‘pgina omillardan tashqari yoshiga va yil mavsumiga bog‘lik holda kechadi. Yilning har xil faslida tug‘ilgan quyon bolalari yoshiga qarab tullash darajasi har xil bo‘ladi. Quyon go‘sh, juda muloyim, xushtam, chunki parranda go‘sh, tiga nisbatan xam to‘liq qiymatli oqsillarga boy. Shuning uchun yosh bolalarga, keksalarga, bemorlarga va haddan ziyod semirgan kishilarga ham shifoli, parhez oziq-ovqat hisoblanadi. Tarkibidagi oqsil jihatidan faqat kurka jo‘jasi go‘sh, tidan orqada qolishi mumkin. Cho‘chqa go‘sh, tiga nisbatan esa suv miqdori ham, quruq moddasi ham ko‘p.

Quyon go‘sh, tidan parranda go‘sh, tiga nisbatan natriy moddasi 2,7 marta, buzoq go‘sh, tidan esa 2,4 marta kam. Bu narsa xolesterin moddasini kamayishiga, go‘sh, tining shifobaxshligiga sabab bo‘ladi. Evropa mamlakatlarida XX asr o‘rtalarida 1 bosh quyon narxi 1 bosh yosh cho‘chqa bilan teng bo‘lgan.

Quyonlarning tirik vazniga nisbatan 70% ini, qoramollarda esa 42-50% ini muskul tolasi tashkil etadi. Suyak va tog‘aylar quyonlarda 13-36% tashkiletsa, qoramol gavda go‘sh, tining 18-30% ni tashkil etadi.

Quyon bolalari 70 kunlikda go‘sh, t uchun so‘yilib, go‘sh, tining tarkibida 22% gacha oqsil, 5% gacha yog‘, tirik vazni esa 2 kg atrofida bo‘ladi. Voyaga etgan quyonlar go‘sh, tidan 19-21% oqsillar, yog‘ esa semizligiga ko‘ra 2-18% gacha bo‘lishi mumkin.

O‘zbekiston xo‘jaliklarida quyon asosan go‘sh, t va mo‘yna uchun urchitiladi. Mamlakatimizning barcha hududlarida etishtiriladigan turli xil mo‘ynalar ichida quyon mo‘ynasi salmoqli o‘rinni egallaydi. Quyonlarning sifatli terisidan keladigan daromad go‘sh, tidan keladigan daromaddan deyarlik kam bo‘lmaydi. Shuning uchun quyonni teri yoki go‘sh, t uchun so‘yishdan kat‘iy nazar terining sifatiga ahamiyat berish lozim.

Quyonlardan sifatli teri olish uchun ularni o‘z vaqtida so‘yish va terisini sifatiga etibor berish muhim ahamiyatga ega. Quyonlarning terisi boshqa qishloq xo‘jalik hayvonlarini terisiga mos holda ajratilsa tayyorlov idoralari qabul qilmaydi. Quyonlarni 3-4 oylik bo‘lganda tanlab so‘yish mumkin. Bunda quyonning tullash darajasi ular junini puflab ko‘rib, terini rangiga qarab aniqlanadi. Bunda tullash jarayonida almashinayotgan jun o‘zagi qismidagi teri da ko‘kimtir rang bilinadi

Quyon tivit xalq xo‘jaligida katta ahamiyatga ega. Tivit asosan tivit yo‘nalishidagi alohida zotli quyonlardan tarab olinadi. Har bir quyondan bir marta taralganda 150-170 g. dan bir yil davomida 5-6 marta tivit olish mumkin, yil davomida har bir voyaga etgan quyondan 450 g. dan 1020 g. gacha tivit olinadi. Bolalari bilan hisoblanganda 1 ona quyondan 1 yilda 2 kg, dan ko‘proq tivit etishtirish mumkin.

IV. Mashg‘ulotni yakunlash: to‘garak a‘zolarini yutuq va kamchiliklarini muxokama qilish, rag‘batlantirish.

V. Uyga vazifani e‘lon qilish: yangi mavzuni to‘liq takrorlash va yangi mavzu yuzasidan bilimlarini mustaxkamlab kelish.

veb-saytimiz: Zokirjon.com

Hujjat Word variantda beriladi.

Zokirjon Admin bilan

90-530-00-68 nomerga murojaat qilishingiz, shu nomerdagi telegram orqali bog'lanishingiz yoki nza4567 izlab telegramdan yozishingiz so'raladi.

Telegramda murojaatingizga o'z vaqtida javob beriladi

40 listdan iborat 34 soatli "Quyunchilik" to'garakni to'liq holda olish uchun telegramdan yozing.

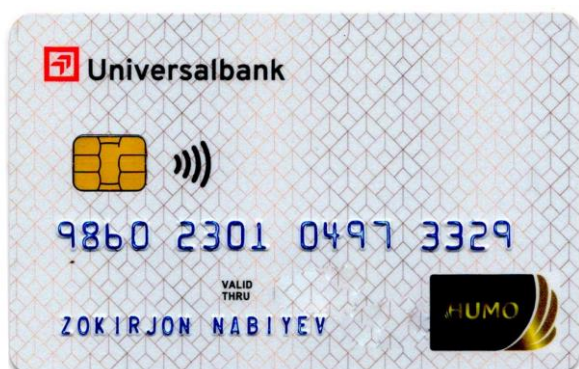
Narxi: 20 ming so'm

Telegram kanalimiz:

@Maktablar_uchun_hujjatlar

To'lov uchun: UZCARD *880*9860230104973329*summa#

Plastik egasi Nabiyev Zokirjon

DIQQAT!!!

Sizga bu **OMONAT** qilib beriladi.

To'liq holda olganingizdan so'ng:

Faqat o'zingiz uchun foydalaning.

Hech kimga bermang hattoki eng yaqin insoningizga ham.

Internet orqali veb-saytlarga joylamang.

Kanal va gruppalariga tarqatmang.

OMONATGA

HIYONAT QILMANG.